

CO₂ Directiebeoordeling 2018

Goudappel Groep

Versie	Datum	Opgesteld door	Geaccordeerd door
1.0	12-03-2018	W. Dommerholt Hoofd kwaliteit Goudappel Groep	W. Korver Directeur Goudappel Groep

Kenmerk GCH001/Dmw/00xx.01

Datum 12-03-2018

Inhoud

1	Inleiding.....	2
2	Status acties uit voorgaande directiebeoordeling.....	2
3	Relevante (organisatie) wijzigingen	2
4	Resultaten interne en externe audits en energiebeoordeling .	3
4.1	Interne audit	3
4.2	Externe audit (2015)	3
4.3	Energiebeoordeling	3
5	Beoordeling energiebeleid, doelstellingen en prestaties	4
5.1	CO ₂ emissies in de keten	4
6	Beoordeling communicatieplan.....	6
7	Beoordeling keteninitiatieven.....	6
8	Conclusie directiebeoordeling.....	7
	Bijlage 1: Actieplan CO ₂ reductie	8

1 Inleiding

In deze directiebeoordeling wordt teruggekeken op de uitvoering en de effectiviteit van het CO₂ beleid van de Goudappel Groep in de afgelopen kalenderjaar (2017).

Nota Bene

*Het Handboek CO₂ Prestatieladder 3.0 vraagt om inzicht, beleid en maatregelen voor het bedrijf en de projecten waarop CO₂-gerelateerd gunningsvoordeel is verkregen. Het CO₂ beleid en de maatregelen voor de Goudappel Groep zijn echter van toepassing op **alle** projecten, ongeacht of deze projecten met of zonder CO₂-gerelateerd gunningsvoordeel zijn verkregen; zie ook hoofdstuk 3 van de CO₂ Footprint. Daarom wordt, behalve in hoofdstuk 3 van de Footprint, niet afzonderlijk gerapporteerd over het beleid en de maatregelen voor projecten waarop CO₂-gerelateerd gunningsvoordeel is verkregen.*

2 Status acties uit voorgaande directiebeoordeling

Begin 2016 is een nieuw actieplan CO₂ reductie voor de periode 2016 – 2018 vastgesteld. In bijlage 1 staat een overzicht van deze acties inclusief de status.

3 Relevante (organisatie) wijzigingen

Het aandeel van Goudappel Groep BV in MAPtm is in medio december 2016 een minderheidsbelang geworden. Vanaf 2017 is MAPtm dan ook voor de CO₂ footprint berekening buiten de organisatie grens gelaten. De berekeningen vanaf het referentiejaar 2015 zijn gecorrigeerd naar de actuele CO₂ begrenzing. Ook de overige bedrijven waar de Goudappel Groep een minderheidsbelang in heeft, vallen buiten deze organisatorische grens.

4 Resultaten interne en externe audits en energiebeoordeling

4.1 Interne audit

Uit de audit is een aantal bevindingen en aanbevelingen ter verbetering opgetekend:

Onderdeel	Aanbeveling/afwijking	Status
2B1	Interne controle nog uitvoeren	Afgerond
5B3	Extra aandacht voor CO ₂ emissies verwarming Eindhoven	Loopt
Algemeen	(Documentatie) website nog actualiseren	Afgerond

Tabel 1: Opmerkingen interne audit

4.2 Externe audit (2017)

De externe audit is in maart 2017 uitgevoerd op door Bureau Veritas op basis van Auditchecklist CO₂-prestatieladder versie 3.0. Na controle door de Raad voor de Accreditatie (RvA) is de score van vraag 5.A.1 aangepast, omdat een kwantitatieve analyse van de scope 3 emissies voor alleen de top drie Product-Markt Combinaties (PMC's) niet voldoende is voor de maximum op dit onderdeel. Deze correctie heeft overigens geen effect op ons certificaat. Deze blijft gewoon op niveau 5; zie rapportage Veritas '20180117 Goudappel Auditchecklijst CO2PL aanpassing.pdf'

4.3 Energiebeoordeling

Over 2017 is een energiebeoordeling uitgevoerd (zie document 2A3 Energiebeoordeling 2017).

De maatregelen die in het nieuwe actieplan 2016 – 2018 zijn opgenomen om CO₂ verder te reduceren, zijn grotendeels geïmplementeerd.

Het kantoor in Eindhoven is in december 2016 verhuisd naar een nieuwe locatie. Deze locatie is de helft kleiner dan de vorige locatie. Het elektraverbruik is geheel volgens verwachting afgenomen, maar het is nog niet aangetoond dat dat ook geldt voor de CO₂ emissies voor verwarming. Op de nieuwe locatie wordt gebruikt gemaakt van stadsverwarming. Een grove, conservatieve inschatting resulteert zelfs in een toename. Het feitelijk verbruik is nog onvoldoende gespecificeerd omdat het pand in 2017 nog niet volledig in gebruik was en nog gedeeltelijk werd verbouwd. Een verfijning van de inschatting is nodig om een beter beeld te kunnen schetsen.

Een deel van de servers is in de loop van 2016 geoutsourcet en per Q1 2017 zijn alle servers uit het kantoor Deventer verdwenen. Dit heeft mede aan bijgedragen aan de afname van het elektraverbruik in 2017.

De vervanging van de klimaatinstallatie in Deventer is uitgesteld naar 2017. Het besturingssysteem van de luchtbehandelingskast in Deventer is in 2017 vervangen en wordt in 2018 verder ingeregeld. Dit zal effect hebben op het gasverbruik in 2018.

5 Beoordeling energiebeleid, doelstellingen en prestaties

Aan de hand van de maatregellijst van SKAO is vastgesteld dat Goudappel op een niveau 'voortuitstrevend' zit en soms zelfs richting 'ambitieuw', waarbij opgemerkt dat in de afgelopen jaren al een grote reductie van CO₂ emissies is behaald. Desalniettemin wil Goudappel voortgang blijven boeken in het verder terugdringen van CO₂ emissies om de positie als realistisch voortuitstrevende organisatie te handhaven.

In het CO₂ reductiebeleid opgesteld in 2016, is de volgende doelstelling vastgesteld:

Goudappel Groep wil in de periode 2016 tot en met 2018 de emissie van de eigen organisatie met 4% CO₂ per fte reduceren ten opzichte van 2015.

Dit is vertaald in de volgende taakstellingen:

Scope	Onderwerp	Indicator	2015 (ref)	2016	2017	2018
Scope 1	Verwarming	m ³ /m ²	6,2	-2%	-4%	-6%
Scope 2	Zakelijk verkeer	CO ₂ /fte	1,4	-1%	-2%	-3%
Scope 2	Elektriciteit	kWh/fte	2152	-2%	-4%	-6%
Scope 3	Woonwerk	CO ₂ /fte	1,53	-1%	-2%	-3%

Tabel 2: Doelstellingen CO₂ reductie

De CO₂ emissie per fte van Goudappel is in 2017 op sommige onderdelen flink gedaald ten opzichte van 2015, maar op het onderdeel verwarming juist sterk gestegen.

Scope	Onderwerp	Indicator	Doelstelling	Realisatie
Scope 1	Verwarming	m ³ /m ²	-2%	+10,6%
Scope 2	Zakelijk verkeer	CO ₂ /fte	-1%	+10,7%
Scope 2	Elektriciteit	kWh/fte	-2%	-7,0%
Scope 3	Woonwerk	CO ₂ /fte	-1%	-8,6%

Tabel 3: Doelstellingen en realisatie CO₂ reductie 2017

De stijging van de CO₂ uitstoot door verwarming zit vooral in Deventer en Eindhoven. De toename in Deventer zou mede het gevolg kunnen zijn van de verouderde klimaatinstallatie. De CO₂ uitstoot voor nieuwe vestiging Eindhoven is voornamelijk vrij grof en conservatief ingeschat.

5.1 Projecten met gunningsvoordeel

Eind 2017 loopt er nog één project met gunningsvoordeel. Dit bevestigt het beeld dat de CO₂ prestatieladder nog nauwelijks een thema is bij aanbestedingen in ons marktsegment. Niet dat Duurzaamheid en Milieu onbelangrijk zijn geworden – integendeel – maar de CO₂ prestatieladder als gunningscriterium speelt geen rol.

5.2 CO₂ emissies in de keten

Vanuit de scope 3 ketenanalyses zijn in 2016 drie projecten benoemd om CO₂ te reduceren in de keten (scope 3).

- Mobiliteitsdiensten - Projecten Spitsmijden (Utrecht)
- Thema Fiets - Fietssnelwegen (Enschede)
- Mobiliteitsplannen - Diverse Mobiliteitsplannen (Utrecht)

Zie ook 160229 4A1 Analyse scope 3 emissies Goudappel.

Project Spitsvrij

Met de dienstverlening Mobiliteitsdiensten richt Goudappel zich op het verkorten, veranderen of vermijden van vervoerbewegingen en is daarmee gericht op het beïnvloeden van het gedrag en de CO₂ uitstoot van de (weg)gebruiker.

Voortgang 2017

- Spitsfietsen Zwolle – Kampen (afgerond)
- Participatie in het project B-Riders van de provincie Noord Brabant
- Inschrijving op de aanbesteding van het project Waalbrug Nijmegen (afgewezen)
- Participatie in op gedragsverandering gerichte MaaS projecten
- Spitsmijden en MaaS A2 Weert-Eindhoven (IMMA)

Project Fietssnelwegen

In de dienstverlening “Fiets” richt Goudappel zich op het veranderen van vervoerbewegingen (van auto naar fiets). De dienstverlening is gericht op het beïnvloeden van het gedrag en daarmee de CO₂ uitstoot van de (weg)gebruiker.

Voortgang 2017

- Participatie in wereldcongres Velocity
- Diverse projecten en offertes voor fietssnelwegen en Stedelijke mobiliteitsplannen
- Participatie in Handboek Velobahnen in Zwitserland
- Opdracht voor het opstellen van een handboek van Radschnellwege in Duitsland
- Realisatie projecten uit Fietsplan Ede

Project Mobiliteitsplannen

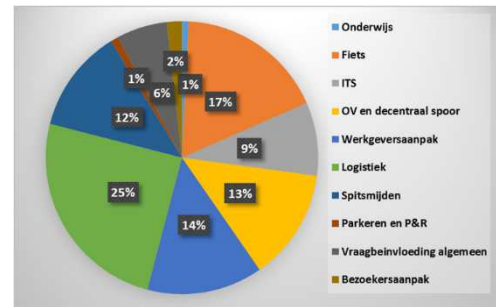
Verkeer en mobiliteitsplannen hebben invloed op het verplaatsingsgedrag (veranderen, vermijden) en daarmee de CO₂ uitstoot van gebruikers.

Voortgang 2017

- Loon op Zand: Verkeersvisie 2025
- Haarlem: Begeleiding duurzaam mobiliteitsplan 2040
- Zoetermeer: Mobiliteitsvisie 2040
- Meerssen: Mobiliteitsmanagementplan Kindcentrum
- Utrecht: Ontwikkeling Merwedekanaalzone
- Oosterhout: Actualisatie Mobiliteitsplan

Beoordeling voortgang

Hoewel in de individuele projecten niet gekwantificeerd, heeft Goudappel met voornoemde activiteiten wel degelijke substantieel bijgedragen aan de vermindering CO₂ in de keten; zie onder meer *het aandeel in de vermindering van de CO₂-uitstoot per maatregelcategorie* uit het Goudappel rapport “Inschatting Duurzaamheids-effecten programma Beter Benutten Vervolg”

6 Beoordeling communicatieplan

De Goudappel Groep heeft haar doelstellingen en vordering op het gebied CO₂-emissiereductie gecommuniceerd naar haar medewerkers en externe belanghebbenden zoals beschreven in het communicatieplan. Daarmee heeft de organisatie de gewenste transparantie betracht.

7 Beoordeling keteninitiatieven

Goudappel is ook in 2017 bij zeer veel CO₂-(keten)initiatieven betrokken. Een aantal initiatieven van de Goudappel Groep waarbij CO₂-reductie een prominente rol speelt:

- **Slim Werken Slim Reizen**, waarbij Goudappel onder meer convenant partner is voor de stedendriehoek (Apeldoorn, Deventer en Zutphen) en pilots Slim Werken Slim Reizen uitvoert.
- **Lean and Green Personal Mobility**. Goudappel is aangesloten bij Connekt. De op basis van ons eigen mobiliteitsbeleid behaalde ‘Star’ voor personenvervoer dient als inspiratiebron voor anderen.
- **Stimuleren fietsgebruik | Fietssnelwegen**. Goudappel speelt een prominente rol in het stimuleren van het fietsgebruik (zie ook paragraaf 5.2) en was onder meer een gouden sponsor van het wereldcongres Velo City dat in juni 2017 in Arnhem-Nijmegen plaats vindt.
- **Spitsmijden**. Goudappel heeft in het recente verleden een belangrijke rol gespeeld in baanbrekende spitsmijden-projecten zoals in Zuid-Holland (spits-scores) en Utrecht (spitsvrij). Ook in 2017 zijn we mede met een daartoe aangestelde programamanager Mobiliteitsdiensten op diverse fronten actief geweest om te participeren in spitsmijden-projecten (zie ook paragraaf 5.1)
- **Mobiliteitsscan | Beter Benutten**. Goudappel Coffeng en DAT.Mobility ondersteunen zes van de twaalf Beter Benutten Regio’s met onderzoek en advies. De daarbij te gebruiken Mobiliteitsscan is mede ontwikkeld door DAT.Mobility
- **Stichting Iganga**. Goudappel ondersteunt nog steeds de door haar zelf opgerichte stichting Iganga. Deze stichting wil verduurzaming van mobiliteit stimuleren in vooral de snel groeiende steden van ontwikkelingslanden waar congestie en kennisachterstand resulteren in een hoge CO₂-uitstoot.

Uit voorgaande overzicht blijkt dat de Goudappel Groep alle kansen aangrijpt op de uitstoot van CO₂ door mobiliteit, waar dan ook, terug te dringen.

8 Conclusie directiebeoordeling

Goudappel Groep wil in de periode 2016 tot en met 2018 de emissie van de eigen organisatie met 4% CO₂ per fte reduceren ten opzichte van 2015

De conclusie van deze directiebeoordeling is dat het systeem om het CO₂ reductiebeleid te realiseren in het afgelopen jaar en de afgelopen jaren goed heeft gewerkt. We zijn dan ook goed op weg om voornoemde doelstelling te behalen, maar er is altijd ruimte voor verbetering wat onder meer blijkt uit de ambitie om in de Collectieve Arbeidsregeling (CAR) nadrukkelijk te blijven kiezen voor duurzame mobiliteit.

Nog veel belangrijker is, is dat wij met onze diensten een essentiële bijdrage blijven leveren aan het reduceren van de CO₂ uitstoot in de mobiliteitsketens. Wij zullen onze invloed in de wereld van mobiliteit doen blijven gelden met onder meer onze contacten, diensten, producten en projecten.

Deventer, 12 maart 2018
W. Korver (directeur)

Bijlage 1: Actieplan CO₂ reductie

Scop e	Maatregel	Bron CO ₂	Uitvoering	Verantwoorde-lijke	Middelen	Activiteit	CO ₂ reductie (ton)	Monitoring prestatie	Monitoring resultaten	Status 31-12-2017
1	Vervangen van klimaatinstallatie in Deventer	Gas	2016 - 2017	Hoofd F.D.	Implementeren	Offertes gevraagd aan installateur. Voor zomer 2017 klaar.	0,5 ton	Meten (meterstanden)	CO ₂ footprint	Uitgesteld naar 2018
1 & 2	Beperken van kantoorruimte in Eindhoven van 664 → 300 m ²	Gas & Elektra	2017	Hoofd F.D.	Verhuizen	Verhuisd per 1 december 2016 Geen energielabel	2,5 ton	Energiekosten Verhuurder	CO ₂ footprint	Verhuisd op 1-12 -2016
1	Luchtbehandelingskast Deventer reviseren	Gas	2016 - 2017	Hoofd F.D.	Implementeren	Offertes gevraagd aan installateur. Voor zomer 2017 klaar.	0,5 ton	Meten (meterstanden)	CO ₂ footprint	2017: Besturingssysteem vervangen 2018: Opnieuw inregelen
2	Outsourcen servers	Elektra	2016 - 2018	Hoofd F.D.	Implementeren	Keuze leverancier gemaakt, deel is al over. Q1 2017 helemaal over.	- (groene stroom)	Meten (meterstanden)	CO ₂ footprint Energie audit	Solcon: DAT Remote Hosting en VP Rekencentrum zijn over. In 2018 gaat de rest over
2	Verbetering efficiency apparatuur bij natuurlijke vervanging	Elektra	Continu	Hoofd F.D.	Implementeren	Doorlopend (vervangingscyclus 3 jaar)	1,2 ton	Meten (meterstanden)	CO ₂ footprint Energie audit	Nieuwe laptops
2	Stimuleren gebruikers PC om na werktijd alle apparatuur uit te zetten	Elektra	2016	Hoofd F.D. & Kwaliteit	Communiceren	Plan om instructie/ handleiding te maken	0,8 ton	Meten (meterstanden)	CO ₂ footprint Energie audit	Laptops Monitoren na 10 minuten op standby.
2	Bij verhuurder aandringen op groene stroom op overige vestigingen	Elektra	2016 – 2018	Hoofd F.D.	Communicatie	Den Haag is gevraagd. Eindhoven en Amsterdam nog inventariseren.	-	Interne audit	Directie review	Geen van de verhuurders heeft hierop gereageerd. Meenemen in de onderhandeling nieuwe locatie Den Haag
2/3	Inventariseren mogelijkheden aanscherpen mobiliteitsbeleid (zakelijk/woonwerk verkeer)	Brandstof	2016 – 2018	Directie	-Opstellen -Implementeren	Onderhandelingen vinden nu plaats tussen directie en OR	7,2 ton + 6,3 ton	Meten (km & brandstof)	CO ₂ footprint	Woon-werkregeling versoerd. A Locaties
2/3	Parkeerbeleid aanpassen	Brandstof	2016 - 2018	Directie	-Opstellen -Implementeren	Voorstel gedaan door F.D. aan directie om parkeerplaatsen te gelde te maken		Meten (km & vervoerstype)	CO ₂ footprint	Niet gedaan
2	Stimuleren huurauto's	Brandstof	2017	Hoofd F.D.	Analyse huurkosten t.o.v. km vergoeding	Gepland		Meten (km & vervoerstype)	CO ₂ footprint	Aangesloten bij verhuurder.